

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
FRANC LESKOŠEK-LUKA, TITOVO VELENJE

Celje - skladišče

D-Per
65/1987

5000013541,5

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

LETO XXI

PETEK, 27. NOVEMBER 1987

ŠTEVILKA 5

Za dan republike

Živopisane barve jeseni je počasi spralo deževje, njihov čar je zbledel v jutranji megli. V sivino jesenskih dni se je skoraj neopazno prikradlo predpraznično razpoloženje. Na drogovi in pročeljih hiš so zaplapolale zastave, v trgovinah so se krepko podaljšale vrste čakajočih na kruh, meso, pijačo...

Vsakdanji vrvež po ulicah in cestah se bo počasi polegel, utihnil bo ropot strojev, zamrl bo otroški živžav v šolah in vrtcih.

Ko se bo med hiše zavlekel večer, se bo mesto zlagoma umirilo, izza marsikaterih vrat bo prijetno zadišalo...

Ljudje si bodo v teh prazničnih dneh lahko za kratek čas oddahnili od vsakdanjih tegob. Pa si bodo res lahko? Je to danes sploh še mogoče?

Ob lanskoletnem rojstnem dnevu naše domovine je bilo izrečenih veliko lepih misli, svečanih obljub in trdnih sklepov za boljši jutri. Čeprav smo imeli čudovit namen uresničiti jih, se je kaj kmalu pokazalo, da težavam nismo kos. Zastrašujoče podražitve letos v začetku leta niso napovedale nič dobrega. Prava eksplozija cen je porušila prizadevanja za obziranje inflacije.

Zvezni izvršni svet (ZIS) je skušal vse omiliti s svežim "paketom" ukrepov. Branko Mikulič, predsednik ZIS, ga je pospremil na pot z odločnimi besedami: "Skraini čas je, da se brez odlaganja srečamo z resnico o našem gospodarskem položaju in da vprašanja in neskončne razprave zamenjamo s konkretnimi ukrepi in dejanji. Naših problemov ne bo reševal nihče drug, nihče nas ne more odrešiti obveznosti, odgovornosti in grehov."

Čeprav smo se že skoraj navadili na takšne in drugačne (v glavnem nekoristne) "pakete", je marsikdo še verjel in upal, da bo imel najnovejši sveženj ukrepov pozitiven učinek. Toda nov val spomladanskih podražitev nas je postavil pred dejstvo, da nezadržne rasti inflacije tudi s "paketi" ne bo moč zaježiti.

Gospodarski položaj se je slabšal iz dneva v dan, za nameček pa so nam življenje grenile presenetljive novice, ki so občasno preplavljale dnevno časopisje.

Najprej sta bili vroči temi pogovorov, obravnava in sej 57. številka Nove revije in osnutek plakata za dan mladosti. Kmalu za tem sta nas pošteno pogrela scenarij skupne proslave 25. maja in že kar grozljivi podatki o onesnaženosti okolja, v katerem živimo. V polletni vročini je bila jugoslovanska javnost pretresena zaradi afere Agrokomerc in nismo si še popolnoma opomogli, ko smo zgroženi poslušali novico o poboju v paračinski vojašnici, o kriznih razmerah na Kosovu...

Ko razmišljam o dogodkih, ki so se zvrstili od lanskega 29. novembra, se mi zdi, kot da bi držal rek: kadar ima hudič mlade, jih ima veliko. Med tem bežnim preletom dogajanj sem namreč navrgla zgolj nepravilnosti, neuspehe, slabosti, hude težave, pred katerimi smo se znašli in katere smo morali konfrontirati in se z njimi spopasti v preteklih mesecih. Pri tem se nisem spraševala, zakaj je tako in kdo so krivci za težave, v katere smo tako

Naprej na drugi strani!

Vsem delavcem v našem kombinatu in upokojencem, ki so delali
v organizacijah, združenih v naš kombinat,

iskreno čestitamo za dan republike 29. november!

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

globoko zabredli; in tudi tega ne, na kakšen način se bomo skopali iz krize.

Morda nam bodo pomagale spremembe in dopolnitve ustave, morda prenova zveze komunistov, morda najnovejši protinflacijski program?

Veliko preveč je vprašanj, na katera nam nihče ne more in ne zna odgovoriti.

A če bomo le s strani in z občutkom nemoči opazovali družbene in politične konflikte, gospodarske afere, interesne spopade in razne druge nepravilnosti, ki smo jim priča v vsakodnevem življenju, bomo postajali z vsakim dnem samo še bolj zagrenjeni, nejevoljni in nezadovoljni.

Razumljivo je, da smo ogorčeni in da jeznost negodujemo zaradi nezavidljivega gospodarskega, političnega in socialnega položaja, v katerem tiči danes Jugoslavija in z njo vred velika večina njenega prebivalstva. Nedopustno in neodgovorno pa bi bilo, če bi se nas lotili malodušje, obup in strah pred bodočnostjo.

Nemara je naša sedanjost v tem tre-

nutku res še najbolj podobna gosti jesenski megli, v kateri pred sabo ne vidimo niti za ped. Toda pot iz nje bomo morali najti - to moramo storiti za naše otroke, to je naša obveza do vseh, ki so postavili temelje, iz katerih je zrasla socialistična samoupravna Jugoslavija.

"Nobenega dvoma ni," pravi Janez Stanič v svoji knjigi Bele lise socializma, "da je socializem zgodovinski proces, ki že precej obvladuje sodobnost in ki bo v celoti obvladoval prihodnost. Z njim je danes povezana usoda stotin milijonov ljudi, jutri ga bodo živele milijarde. In prav zato je izredno pomembno, kakšen je ta socializem, po kakšnih poteh in stranskih poteh napreduje, v čem in kakšni so njegovi vsakdanji uspehi in porazi. Boj za zmago socializma je in mora biti hkrati tudi boj proti vsemu, kar je v socializmu slabega, preživelega, neučinkovitega, včasih tudi nehumane-ga."

Tatjana Hudomalj

TEŽKO JE BITI KOMUNIST!

Vsi komunisti se dobro zavedamo, da naš ugled upada.

Veča se nezaupanje ljudi v našo organizacijo, ki bi morala biti za vzor vsem drugim družbenopolitičnim organizacijam.

Večina članov zveze komunistov se sicer zaveda, kakšna je njihova družbena naloga, a kaj to pomaga, ko pa peščica drugih potiska ugled večine vedno globlje v blato in uničuje vse, kar so generacije pred nami dosegle. Zaradi peščice teh drugih komunistov se komunisti v osnovnih organizacijah lahko raztrgamo pri delu, pa ne bo nič bolje. Problematično je predvsem to, da tej peščici pripadajo tudi nekateri naši do sedaj najuglednejši člani zveze komunistov. Opazne so njihove napake pri vsakdanjem delu. Pa ne le to: te napake hudo slabo vplivajo na vso družbo. Mislim, da je nepotrebno te člane zveze komunistov imenovati, kajti o njih in njihovi neodgovornosti je že nič koliko javne razprave. V njej se slišijo tudi pripombe, da se glas "baze" ne sliši dovolj daleč.

Ko govorim o "bazi", imam v mislih osnovne organizacije zveze komunistov. Zanje velja, da ne delajo dovolj, ker pač forumi, organi zveze komunistov - občinski, republiški in zvezni - nimajo posluha za njihove sklepe.

Svedba bo vsak zagovarjal svoje stališče; odvisno od tega, kam spada.

Najtežje v vsakodnevem delovanju komunistov v "bazi" je to, da ga sodelavci, ki niso člani zveze komunistov, ne razumejo. Ne opazujejo njegovega dela, njegovih prizadevanj, temveč so pozorni le na komuniste na odgovornejših in najodgovornejših položajih v delovnih, družbenih in političnih skupnostih. In ko ti komunisti naredijo - na žalost - napako, nas obsojajo vse komuniste kar povprek. Nočejo razumeti, da mi o okoliščinah, v katerih je bila storjena napaka, nismo vedeli nič več kot vsi drugi ljudje.

Enkrat za vselej se bomo morali prav vsi otresti naše stare bolezni - posploševanja.

Zaradi tega, ker so vse oči uprte na ljudi na vrhu, bodo torej ravno komunisti, ki so na vrhu, morali storiti kaj več kot pa le govoriti in obljubljati že skoraj nemogoče stvari.

Res pa je tudi to, da moramo prav vsi v skladu s svojimi možnostmi prispevati, da bomo prebrodili ekonomsko krizo, saj bomo potem tudi politično veliko lažje odpravljali.

Prav bi bilo, da se resnično vsi zavemo, da se na lovorikah iz preteklosti ne sme in ne da živeti. Vse svoje delo je vsak dan treba posvetiti izboljšanju razmer, ne pa se ozirati nazaj, ker to ne prinaša nič dobrega.

Le v napredku in s tem v prihodnosti je naša rešitev.

Bojan KONTIČ,
RLV-Jamska mehanizacija

Ob 35-letnici ESO

Prispevek direktorja ESO Vilija Jelena

Obstajajo podatki, ki pričajo, da je bila elektrostrojna dejavnost v velenjskem rudniku močno razvita že pred drugo svetovno vojno. Vendar pa smo za pravi začetek ESO izbrali leto 1952, ker je bil takrat v starih Prelogah za našo dejavnost zgrajen prvi objekt.

Z leti se je elektrostrojna dejavnost pri RLV vsebinsko in organizacijsko razvijala in razvila v delovno organizacijo Elektrostrojna oprema.

Iz vajenskih delavnic v okviru elektrostrojne dejavnosti RLV se je začel razvijati tudi velenjski EKO - Elektrokovinarska oprema; pa tudi del velenjskega Vekosa, ki se ukvarja s toplovodnim ogrevanjem, se je začel razvijati v okviru elektrostrojne dejavnosti RLV.

Ob nastanku leta 1952 je ESO zaposloval 116 delavcev, konec šestdesetih let nekaj manj kot 300 delavcev, pred desetimi leti je bilo v ESO zaposlenih okrog 400 delavcev, sedaj pa imamo skupno že 810 zaposlenih delavcev.

Leta 1974 smo se s področja jaška Preloge preselili v nove delovne prostore na Preloški cesti v Novih Prelogah

in ob preselitvi imeli v lasti 5,5 hektara zemljišča, na njem pa 5 000 kvadratnih metrov pokritih delovnih prostorov in 15 000 kvadratnih metrov nepokritih delovnih prostorov.

Sedaj naši pokriti delovni prostori merijo že 15 000 kvadratnih metrov, vendar naše zemljišče je za 1,5 hektara manjše, ker smo ga toliko morali odstopiti za nadomestne objekte RLV.

Leta 1974 smo k nam priključili Kleparstvo v Šoštanj in lani še likvidirano delovno organizacijo REK EFE. Delovne prostore bivše delovne organizacije EFE smo tudi že preuredili in v njih letos od avgusta naprej nemoteno poteka delo cele naše temeljne organizacije Krovsko-ključavničarskih obrati.

Večino naših objektov smo zgradili s svojimi sredstvi in z odškodnino za naše proizvodne objekte v starih Prelogah, ki smo jih morali zapustiti zaradi širjenja eksploatacijskega področja RLV.

Zdaj pogrešamo še centralno skladišče za reprodukcijski material in naše izdelke. Ta objekt naj bi zgradili še v tem srednjeročnem planskem obdobju.

Naš tehnološki razvoj v teh petin-tridesetih letih je bil ogromen. Iz remontnih delavnic smo razvili tovarno, v kateri izdelujemo opremo za rudnike in industrijo. V program naše dejavnosti vključujemo tudi urejevanje vodenja industrijskih procesov z računalniško podporo. S to našo dejavnostjo smo se že precej afirmirali.

Moramo pa priznati, da takšnega razvoja ne bi dosegli brez dobrega sodelovanja z RLV, sploh z vodilnimi strokovnjaki v njem, saj z njimi smo združevali znanje in pri njih bili deležni zaupanja, da bomo zmogli izvesti tudi takšne naloge, kakršnih še niti v razvitem svetu popolnoma ne obvladajo.

Našo 35-letnico proslavljamo predvsem z delom, v bitki za čim boljše delovne in poslovne rezultate. Prizadevamo si tudi, da bi izboljšali naše delovne razmere, vključno z varnostjo pri delu - tudi z izgradnjo nove lakirnice, plinske postaje, izboljšanjem interne prometne ureditve. Smo pa tudi na začetku velike akcije za reorganizacijo naše delovne organizacije; na zborih delavcev in nekaj javnih razpravah smo se že pogovarjali o tem, da naj bi ESO

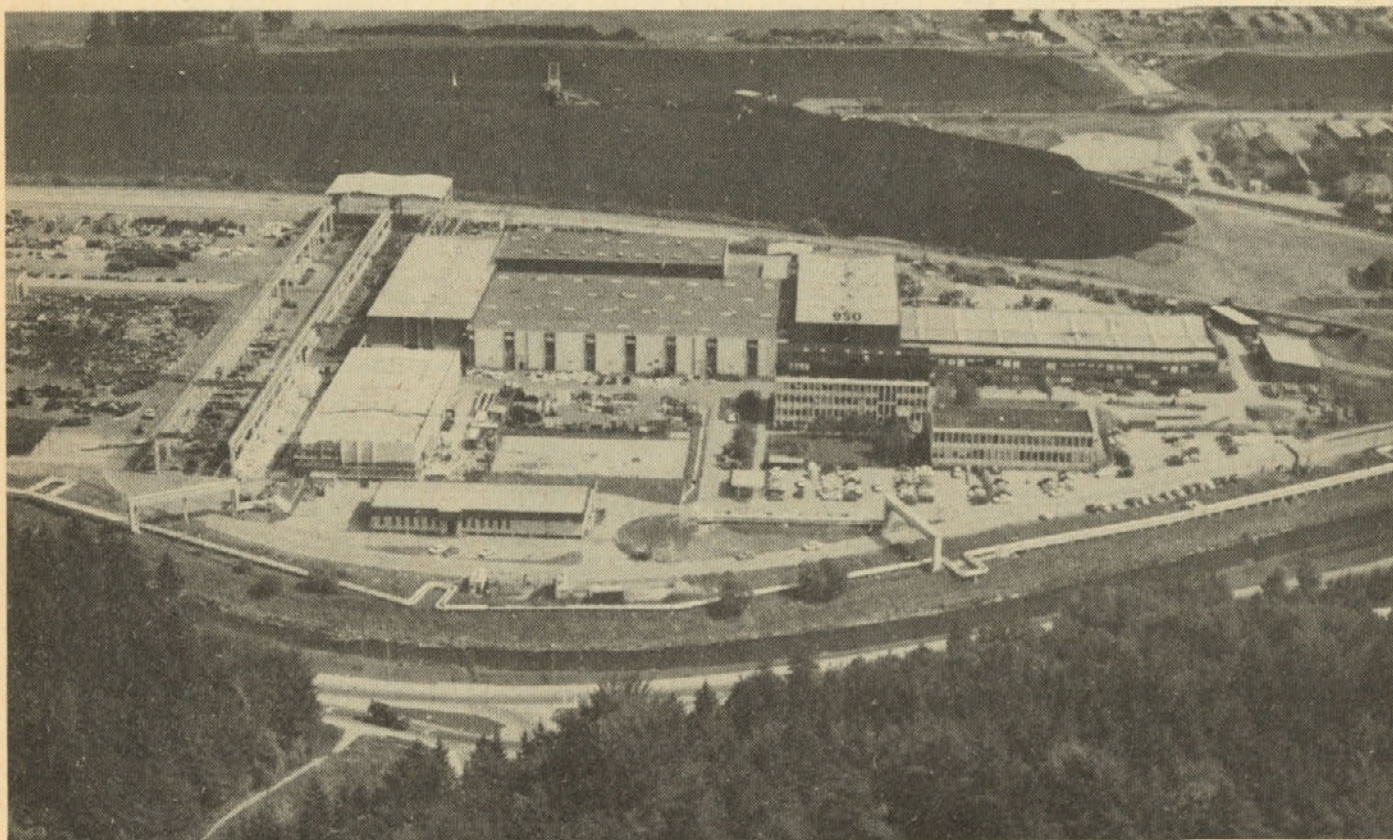
RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Peter Rezman (RLV - J. mehanizacija) - namestnik Ivan Krejan (RLV - J. mehanizacija), Jože Kotnik (RLV - J. Pesje) - namestnik Polde Rober (RLV - J. Škale), TE Šoštanj - Zinka Moškon (namestnik Stane Lipnik), ESO - Alojz Iršič (namestnica Nada Fedran), SIPAK - Tatjana Knez (namestnik Roman Berbernik), APS - Franc Krajnc (namestnik Rudi Janič), Tiskarna - Marija Boruta, Družbeni standard - Jože Miričič (namestnica Dragica Pohar), Zavarovanje - Franc Špegel (namestnik Anton Krajnc), DSSS SOZD REK - Peter Klemeršek (namestnica Tanja Goljar);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (KPO SOZD REK - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD REK - glavni in tehnični urednik), Diana Janežič (DSSS SOZD REK - novinarka reporterka) - nadomeščanje: Tatjana Hudomalj, Draga Lipuš (DSSS SOZD REK - novinarka lektorica), Vesna Šmergut (DSSS SOZD REK - tajnica in stavka glasila) - nadomeščanje: Eva Biškop, Irena Seme-Timarič (referentka za informiranje v TE Šoštanj) ter predstavnik OK SZDL Velenje Ljubila Savović.

Predsednik uredniškega odbora: Jože Kotnik • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Rudarska 6 (II. nadstropje, soba 23 - telefon 855 231, interno 260)

Tiska DO Tiskarna REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje (Titovo Velenje - Štrbenkova 6, telefon 855 521, interno 301) • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 500 izvodov

Panorama ESO danes!

postal enovita delovna organizacija.

Osrednjo proslavo našega jubileja pripravljamo za soboto, 5. decembra, v Rdeči dvorani. Nanjo bomo povabili predstavnike REK, predstavnike naše občine, naše upokojence in na njej več našim delavcem podelili naziv primeren delavec. Poleg tega bomo podelili jubilejne nagrade našim delavkam z dopolnjeno starostjo 50 let in delavcem z dopolnjeno starostjo 55 let. Zahvalili pa se bomo tudi vsem, ki dolga leta delajo in živijo z našim delovnim kolektivom.

Zapisala
Draga Lipuš

AKTUALNA MISEL

slovenskega teologa in politika dr. Janeza Evangelista Kreka (rojenega leta 1865 in umrlega 8. oktobra 1917; torej je letos minilo 70 let od njegove smrti):

"Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno, kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in svoje srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje!"

Miroslav Žolnir

Poslovanje našega kombinata letos do oktobra

Uvodna pripomba

V tem sestavku bo govora predvsem o poslovanju celega kombinata, saj o poslovanju posameznih OZD v njem je tekla beseda v okviru obravnav periodičnih obračunov poslovanja na zborih delavcev oziroma v samoupravnih delovnih skupinah. Primerjave rezultatov poslovanja pa so narejene glede na planske postavke za celo leto, ne pa tudi glede na rezultate poslovanja v enakem obdobju preteklega leta, kajti take primerjave bi zaradi izredno velike inflacije le zamegljevale pogled na poslovanje.

Celotni prihodek

Znašal je 111,7 milijarde din ali 59 % planiranega za celo leto (v RLV le 53 %, TEŠ komaj 50 %, Tiskarni 70 %, druge delovne organizacije v kombinatu pa so presegle 75 %), kar je treba pripisati ponovnemu omejevanju prodajnih cen električne energije in premoga po zveznih organih, nekoliko pa tudi manjši proizvodnji od načrtovane (v RLV za 3 %, v TEŠ za 12 %). Vzroke tega pri proizvodnji premoga je že izčrpno pojasnil Avgust Tergrav v zadnji številki Informatorja. Pri proizvodnji električne energije pa sta na dosežek omejevalno vplivala predvsem podaljšan remont

enega bloka zaradi temeljitega popravila turbine in glede na predvidevanja ugodnejše podnebne razmere za obratovanje hidroelektrarn, ki imajo zaradi manjših proizvodnih stroškov kot druge elektrarne prednost pri proizvodnji.

Porabljena sredstva

Dosegla so 79,3 milijarde din ali 82 % planiranih za celo leto.

K povečanim stroškom je precej prispevala revalorizacija surovin, materiala, amortizacije po veljavnih določilih novega obračunskega sistema (v RLV, na primer, je zaradi tega bilo za okoli 6,1 milijarde din več stroškov) kakor tudi velik porast cen.

V porabljenih sredstvih je bilo vključeno tudi 13,3 milijarde din amortizacije, predvidene za obnovo osnovnih sredstev.

Razpolaganje s sredstvi amortizacije ni izključno v pristožnosti naših delovnih organizacij, saj se približno ena tretjina teh sredstev, to je večji del amortizacije TEŠ, po dogovoru združuje za potrebe sistema EGP (elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije).

Dohodek

Znašal je 33,7 milijarde din ali le 36 % planiranega za celo leto in je globalno zadoščal le za osebne dohodke in skupno porabo - v znesku 33,3 milijarde din.

Rast osebnih dohodkov med letom je bila v skladu z intervencijskim zakonom in družbenim dogovorom.

Obveznosti iz dohodka

Znašale so 19,9 milijarde din ali 57

% načrtovanih za celo leto. Vendar ker TOZD energetike v RLV niso ustvarile dovolj dohodka za kritje vseh obveznosti, so jim stornirali obveznosti v znesku 2,6 milijarde din in s tem so si zmanjšale izgubo.

Za stanovanjsko izgradnjo je bilo razporejeno 0,6 milijarde din ali 15 % planske postavke in za sklade 1,4 milijarde din ali 18 % planske postavke.

V energetske delu kombinata so sklade oblikovale le temeljne organizacijske stranske dejavnosti in še te le v najnujnejših zneskih.

Energetske temeljne organizacije RLV in TEŠ so poslovanje do oktobra očale s skupno izgubo 22,8 milijarde din, po letnem načrtu pa bi jim moralo ostati za sklade okoli 6,9 milijarde din.

Takšen neugoden globalni finančni rezultat za energetske OZD in s tem cel kombinat je tudi odsev gibanj v celom slovenskem elektrogospodarstvu in premogovništvu, ki je pretežno odvisno od zveznih predpisov in rešitev in je imelo letos do oktobra 71,2 milijarde din izgube. Če upoštevamo še nekrito izgubo iz preteklega leta, neplačane obveznosti in prazne nujne sklade za normalno poslovanje, pa je izguba še znatno večja.

Prikazan finančni rezultat je povzročal precej likvidnostnih težav in tudi dodatnega dela in skrbi pri pridobivanju drugih možnih virov sredstev za plačevanje vseh vrst stroškov - torej tudi nujno najemanje vse dražjih kratkoročnih kreditov. Samo v zadnjih štirih mesecih se je na primer znesek kratkoročnih kreditov RLV in TEŠ povečal za 19,7 milijarde din, obresti pa so dosegle že 12 milijard din ali polovico doseženega dohodka. Ob tem pa se je samo v RLV obseg meničnega poslovanja v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za štirikrat.

Podrobneje je o tej aktualni proble-

matiki govora v članku Dragice Kotnik v predzadnji številki glasila ELGO!

Čeprav so v APS v celoti presegli vse glavne postavke finančnega plana za leto 1987, v ESO in Sipaku jih pretežno dosegli, v Tiskarni pa ne - vendar izgube niso imeli, razmere nikjer v kombinatu niso rožnate... Poglejmo samo, kako se v ESO iz leta v leto zmanjšujejo sredstva za obnovo in razvoj!... V tej OZD REK so letos sicer formirali 553 milijonov din amortizacije in 657 milijonov din ostanka čistega dohodka za sklade ali za oboje skupaj 1 210 milijonov din, kar je nominalno za 20 % več kot v enakem obdobju lani.

Kakšna pa je bila v tej OZD nadaljnja delitev ostanka čistega dohodka za sklade na osnovi veljavnih predpisov?

Za rezervni sklad - 174 milijonov din, za posojilo skladu federacije za razvoj nerazvitih delov Jugoslavije 97,5 milijonov din, za SIS materialne proizvodnje SR Slovenije (energetika, promet) - 124 milijonov din, za druge potrebe - 39 milijonov din, za družbene dejavnosti - 14 milijonov din, za stanovanjsko izgradnjo - 130 milijonov din, za sklad skupne porabe - 66 milijonov din in za njihov lastni poslovni sklad - le borih 13,7 milijona din (lani še 449 milijonov din); letošnji znesek za ta namen je tako bil trikrat manjši, kot so znašali stroški za pisarniški material, in malo večji od zneska nekoliko nadpovprečnega letnega bruto osebnega dohodka v ESO.

Ocena celoletnega poslovanja

Prizadevanja poslovnih odborov vseh treh SOZD slovenskega elektrogospodarstva in premogovništva so bila v zadnjih tednih usmerjena v zasnavljanje možnih ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov delovnih organizacij elektrogospodarstva in premogovništva za leto 1987.

Letos zaradi slabega finančnega položaja dela našega gospodarstva za glavni dejavnosti EGP ni možno pričakovati republiškega zakona za pokritje izgub.

Ob oceni, da bodo ob letošnji inflaciji stroški v obeh glavnih dejavnostih EGP za okoli 145 milijard din večji od prihodkov, je namen zasnovanih ukrepov: poskušati ta deficit odpraviti alivsaj, kolikor se da, zmanjšati. Predlog ukrepov za to je že obravnaval in sprejel delavski svet Elektrogospodarstva Slovenije na seji 29. oktobra, 9. novembra tudi delavski svet našega kombinata, 6. novembra pa ga je podprl koordinacijski odbor osnovnih organizacij ZS našega kombinata.

Predlagane ukrepe lahko razvrstimo v štiri skupine: na ukrepe za pokritje izgube iz leta 1986 iz združenih sredstev pri interesni skupnosti EGP, ukrepe za zmanjšanje stroškov in izgube v letu 1987 (vsaj 1 % prihranka pri spremenljivih stroških, zmanjšanje amortizacije in nadomestitev zmanjšanja s sredstvi, ki se zbirajo za investicije pri interesni skupnosti EGP, kritje stroškov rudarskih raziskav s sredstvi te skupnosti), ukrepe za povečanje skupnega prihodka (povečanje cen električne energije in komercialnega premoga) in še na druge ukrepe (po možnosti kompenzacija - nadomeščanje izpadle skupnega prihodka, spremembe cenovnega sistema in delitve skupnega prihodka).

Z zadnjim povečanjem cen električne energije (za 69 %) in premoga (za 62 %) po ZIS, z veljavnostjo od sredine novembra naprej, bo pridobljenih 42 milijard din, z zmanjšanjem stroškov okoli 11 milijard din, s spremembo amortizacije okoli 40 milijard din, del sredstev, ki še manjkajo, bo pokrit iz sredstev za investicije pri interesni skupnosti EGP; o pokritju preostalih sredstev, ki še manjkajo - po oceni 17 do 27 milijard din - kot tudi o celotni finančni konstrukciji pokrivanja izgube pa je na seji 19. novembra odločala skupščina interesne skupnosti EGP. (Iz tiska in ustnih informacij predstavnikov našega kombinata smo lahko zvedeli, da so se delegati uporabnikov in proizvajalcev električne energije na tej seji dogovorili za skupno poravnavo izgube.)

Miroslav ŽOLNIR,
DSSS REK - služba za plan in analize

Ivo Andrič v Znamenju ob poti

Ko nekdo pripoveduje o našem dobrem prijatelju, ki je umrl pred tremi leti, se pritožuje:

"Kako hitro pozabljamo tiste, ki umrjejo, in še celo tedaj, če so nam bili za življenja tako blizu in dragi!"

"Vsi smo že v življenju pozabljani, vendar se to jasno pokaže šele potem, ko umrjemo," je rekel M.

Zadnja stran je namenjena negotovosti. Srečni nevednosti, s katero ležeš pod tovor teme in vstaneš na klic sončne luči. Negotovost je imetje tistih, ki nimajo nič, in veliko upanje tistih, ki niso navajeni na dobro v življenju. Negotovost je za razumne in ponosne ljudi tisto, kar je vedeževanje za tepe, slabiče in sebičneže: napoveduje dobro in zlo, zadene redko, zato pa dopušča vse, tudi najbolj nasprotujoče si možnosti.

Kaj bi ne bili zvrhani spoštovanja nasproti negotovosti, ki se pogrnja pred nami, če mogoče krije v sebi našo rešitev in izhod.

V spomin

V soboto, 14. novembra, smo se na pokopališču v Podkraju poslovili od Hermana Pergovnika, kvalificiranega kopača, zaposlenega v temeljni organizaciji RLV Jamski transport. Rodil se je 8. junija 1943 v Topolšici, kjer je tudi odraščal in obiskoval osnovno šolo.

V RLV se je zaposlil že leta 1961 in delal v njem do leta 1963, ko je odšel v JLA. Po vrnitvi od vojakov se je ponovno zaposlil v RLV, a ne za dolgo, saj se je za nekaj let prestavil v Gorenje. Od leta 1971 naprej pa je vseskozi delal zopet v RLV, in to pri jamskem transportu. Bil je prizadeven in sposoben rudar. Zato pa je še toliko bolj nerazumljivo, zakaj se je odločil za tako tragično slovo od življenja. Na njegovi zadnji poti v Podkraju so ga pospremili številni krajanji Šoštanja in stanovski tovariši.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Branko LEDINEK

Obvestilo Ljubljanske banke
- temeljne banke Velenje

NOV SISTEM OBVEŠČANJA IMETNIKOV TEKOČIH RAČUNOV

Število tekočih računov in obseg poslovanja prek njih se v Ljubljanski banki naglo povečujeta. Imetniki tekočih računov uporabljajo vedno več čerkov za plačevanje nabavljenega blaga in opravljenih storitev. Hkrati se banki povečuje tudi število trajnih pooblastil za plačevanje mesečnih obveznosti.

Zaradi vsega tega je sedanj format izpiska sprememb stanja tekočega računa postal prejemnik in je terjal uvedbo povečanega formata.

Na izpisku povečanega formata bo izpisanih do 20 sprememb. Poleg tega pa bodo izpisana tudi vsa sporočila o dovoljeni prekoračitvi stanja tekočega računa.

Novi izpisek bo banka imetnikom tekočega računa izdelala vsakega 8. in 28. v mesecu, prvega pa boste prejeli že 28. v tem mesecu, novembra 1987.

Vsem, ki ste želeli, da vam banka izdela obvestilo le enkrat na mesec, pa sporočamo, da se datum obveščanja ne bo spremenil. Tudi novi izpisek boste prejeli enako kot do sedaj - 28. v mesecu.

Prosimo vas, da z razumevanjem sprejmete te spremembe.

PORTRETI

Mihael ŠPEGEL,
kvalificirani kopač

Dela v jami Škale.

Globoko v temi
je naš kruh zakopan,
toplota in moč,
da se stroji vrte...
Zato smo ponosni
na žulje, na srage
potu, ki iz trudnih
teles nam polze...

Globoko v temi,
le ob soju svetilk
so premogove
trde, črne plasti...
Pod svedri in krampi
popuščajo skladi -
Jih čutiš?
V njih ogenj žari...

A. Malavašič

Rudarja, črnega od premogovega prahu, z brlečo lučko na čeladi, gleda marsikdo, ki ni živel in rasel v svojevrstnem okolju rudarske družine, z drugačnimi očmi kot na primer zidarja na gradbišču ali delavko za tekočim trakom.

Razmere, v katerih dela rudar, so za "navadnega" človeka zavite v tenčico skrivnosti. V večini temi globoko pod zemljo dela rudar dan za dnem, obdan z nevarnostmi, ki mu včasih strežejo po življenju.

Visoko nad njim pa se bohoti sončna in zelena dolina... Kaj pa rudar? Ali tudi on na takšen (skoraj že razčustvovan) način razmišlja o sebi in svojem delu? Ga je strah, ko gre v jamo?

Mihael Špegel, ki ga sodelavci, znanci, prijatelji kličejo kar Miha, se mi je le prizanesljivo nasmešnil, ko sem mu med pogovorom za naše glasilo postavila nekaj takšnih vprašanj.

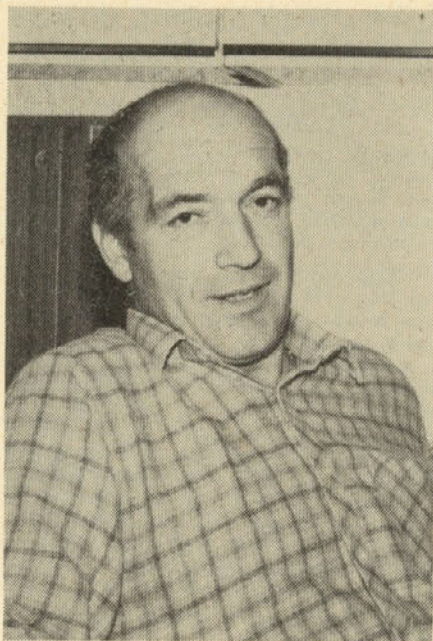
"Zame je delo v rudniku le delo kot vsako drugo. Nikoli ne razmišljam o tem, da bi se mi v jami lahko kaj hudega zgodilo. Sploh pa - danes so pogoji za delo v jami neprimerno lažji, kot so bili takrat, ko sem prišel med 'knappe', je povedal in se z mislimi vrnil v čas, ko si je začel v RLV služiti svoj vsakdanji kruh.

"Prvič sem šel v jamo 1. julija pred triindvajsetimi leti, z jutranjo delovno izmeno, na eno od klasičnih čel v Škalah," je začel obujati spomine na svoj prvi delovni dan v rudniku.

"Do takrat je bilo za mano že dve leti dela pri Gozdnem gospodarstvu v Vitanju. Odslužil sem že tudi vojaščino. Stanoval pa sem pri bratu v Velenju, ker sem doma s Strmca nad Dobrno."

Ko sem ga povprašala, ali je žena tudi s tistega konca, se je v pogovor vključila ona - ime ji je Anica - sama.

"Jaz sem doma iz Paké pri Velenju," je povedala. "Z Mihom pa sva se spoznala na poroki njegovega brata, ki je za ženo vzel mojo sestrnico."

Potem je pridala še, da takrat, ko sta onadva začela s skupnim življenjem, še ni bilo tako težko dobiti stanovanja. Nanj sta čakala le dobro leto; dokler pa ga nista dobila, pa sta stanovala pri njenih starših.

Potlej je pogovor stekel o njunih dveh otrocih, in Anica je iz kuhinje, kjer smo se pogovarjali, odšla v sobo. Vrnila se je s slikami sina in hčerke in mi jih z mešanico sramežljivosti in materinskega ponosa začela razkazovati. Miha je zaradi tega sicer godrnjal, a se je tudi on malo razgovoril o njih. Ob tem pa popolnoma ni mogel skriti, da je tudi on ponosen na sina, ki je zdaj vojak, in na hčerko, ki je že "pri kruhu". Bolj mimogrede je tudi povedal, da je starostna razlika med otrokoma majhna. Le leto in dva dni, da sta narazen, je dejal, Anica pa ga je dopolnila:

"Hudo je bilo takrat, ko sta bila otroka majhna; še prati sem morala vse na roke."

Težko pa je bilo v tistih nekaj letih sploh za vse delavce v našem rudniku. Saj po dvajsetletnem obdobju stalne rasti proizvodnje premoga v njem se je leta 1966 nepričakovano začel hudo slabšati njegov družbenogospodarski položaj. Kar naenkrat premog ni bil več najbolj iskan in cenjen vir energije, zanimanje zanj je začelo naglo upadati. Vse premogovništvo se je znašlo v hudi stiski in nikogar ni bilo, ki bi mu bil pripravljen pomagati.

Mihael, ki je bil tudi takrat rudar v jami Škale, se takole spominja teh let:

"Huda kriza je bila tisti čas 'na šahtu'. 29. aprila 1967 so obstala tudi proizvodna dela v jami Škale. Premog ni šel več v prodajo, zato je bilo treba zmanjšati število zaposlenih delavcev v rudniku. Ljudje, ki so imeli doma zemljo, so se vrnil na kmetije. Delavce, ki so do takrat v rudniku delali le leto ali dve, so premestili v druge delovne organizacije; nekaj jih je odšlo celo v pristanišče Koper. A kolikor jaz vem, brez 'šihata' tudi takrat ni ostal nihče.

Leta 1969, ko smo se skupali iz kri-

ze, pa so se vsi med krizo pri RLV odpuščeni delavci, ki so se želeli ponovno zaposliti v RLV, lahko vrnili.

Med pogovorom sem izvedela tudi, da so se delovne razmere v jami RLV v zadnjih letih zelo izboljšale. Mihael to dobro ve, saj dela že toliko let na odkopih našega rudnika.

"Skoraj trinajest let sem delal na klasičnem čelu, leta 1977 pa je tudi naša delovna skupina začela odkopavati mehanizirano - s pomočjo hidravličnega podporja DOWTY. In kako popularni smo bili v jami Škale zaradi tega, saj smo bili prvi, ki smo v tej jami RLV začeli odkopavati mehanizirano. Danes pa to ni nič posebnega, saj so tudi v jami Škale v veliki večini mehanizirani vsi odkopi in zato je tudi v tem predelu RLV delo na odkopih neprimerno lažje, kot je bilo prej.

Skoraj ne verjamem, da bi imeli v naših jamah zaposlenih toliko mladih delavcev, če bi morali delati v takšnih razmerah in tako, kot smo včasih.

Letos je delala naša skupina tri mesece na klasičnem čelu in mladi delavci med nami so precej 'jamrali', ko so morali 'gonit kroco', je z nasmeškom na obrazu povedal Mihael.

Čeprav je Mihael sicer zgovoren človek, o sebi ne mara govoriti, in če sem si želela potešiti poklicno radovednost, sem morala zato odgovore na vprašanja, ki so se ga tikala osebno, skoraj 'izvleči' iz njega.

Ko sem na primer hotela izvedeti, kakšno razpoloženje vlada v njihovi delovni skupini, mi je rekel le tole:

"Če se med seboj ne bi razumeli, tudi delati ne bi mogli skupaj."

Na vprašanje, ali je zadovoljen s svojim osebnim dohodkom, pa sprva sploh ni maral odgovoriti. Šele ko sem vztrajno 'vrtala' vanj, je z zelo skopimi besedami dejal:

"Vsi, ki delamo direktno v proizvodnji, bi bili za svoje delo lahko bolje plačani. O tem smo že velikokrat govorili, a se ne da urediti drugače, kot je urejeno sedaj."

Preden sem se poslovila od Špeglovih, mi je uspelo izvedeti še, da so bili letos vsi štirje po šestih letih spet skupaj na letovanju ob morju in da so se imeli lepo.

Če jih bom še kdaj obiskala, jih najbrž ne bom več našla v njihovem prijetnem blokovnem stanovanju na Jenkovi cesti v Titovem Velenju. Mihael si namreč želi svoj (zasluženi) pokoj uživati v hiši, ki jo sedaj z Anico še gradita in z delom pri njej oba, posebno pa Mihael, izrabita tudi ves svoj prosti čas.

Tatjana Hudomalj

Vida KOSTAJNŠEK,

blagajničarka v REK

Družbeni standard

Trinajest let je minilo, odkar se je Vida Kostajnshek zaposlila v delovni skupnosti našega kombinata Družbeni standard, v začetku septembra letos pa tudi dvajset let, odkar se je sploh prvič zaposlila, in sicer kot prodajalka v eni od velenjskih trgovin.

Nič posebnega ni, če ima kdo za se-

Vida KOSTAJNŠEK

boj dvajset let dela, že bolj neobičajno pa je, če je z vsem, kar je bilo in kar je z njim v zvezi, zadovoljen. In to Vida je! Rada ima svoje delo, dobro se počuti med sodelavci, srečna je v krogu svoje družine.

"Saj ne, da bi bilo vedno vse najlepše in najboljšje. Včasih se moram pač prilagoditi, malo potrpeti," se je nasmejala in pridala, da človek ne sme biti preveč zahteven; sploh v sedanjem času ne, ko je vse zelo drago, ko položnice sledijo druga drugi v nedogled.

Mogoče je Vida tako zelo redko slabe volje tudi zato, ker ima vedno polne roke denarja. Kot že rečeno, je blagajničarka in zato se pri njej stekajo dnevni izkupički vseh obratov Družbenega standarda - od Vile Široko, restavracije Jezero, Delavskega kluba do vseh delov okrepčevalnic OZD našega kombinata. Vida potem pregleda obračune, prešteje denar in ga odda na banko, vmes pa prodaja še bloke za kosila, večerje, malice v obratih Družbenega standarda. Mimogrede je omenila, da stane pri njih kosilo 1 700 dinarjev in večerja 1 500 dinarjev, kar - priznamo lahko - ni veliko. Abonentov pa ima - je povedala - Družbeni standard okrog 450 in domala vsi zelo negodujejo, če se cena obrokov poveča, pa četudi samo za 100 dinarjev.

"Pri svojem delu imam veliko opravka z ljudmi. Žavedam se, da sem tukaj zaradi vseh tistih, ki pridejo po bloke za hrano, prinesejo denar iz naših obratov, zato se potrudim, da sem z vsakim prijazna. Nihče ne gleda rad kislega obraza. Nasmeh je zelo poceni, a - tako sem prepričana - odpre skoraj vsaka vrata. Sicer pa mi ni težko biti dobre volje, saj je moje življenje lepo.

Rodila sem se v starem Velenju. Moje rojstne hiše ni več. Na njenem mestu je semaforizirano križišče. Vendar se še vedno v Velenju prijetno počutim.

Leta 1968, ko sem se poročila, sva se z možem skoraj odselila v Koper, kajti v Velenju je bilo takrat zelo težko dobiti zaposlitev. No, pa se je potem mož zaposlil v Gorenju, jaz v trgovini in sva ostala tukaj. Sedaj pa drugam res ne bi šla živeti. Saj v Velenju živi tudi moja mama, s katero preživimo skupaj precej časa.

Tudi s svojim družinskim življenjem sem zadovoljna. Sina imam, ki bo kmalu star devetnajst let, in devetletno hčerko," je Vida v nekaj stavkih razgrnila svoje življenje, potem pa pohvalila še delo in poslovanje Družbenega standarda, njegovega vodjo, svoje sodelavce, še posebej pa sodelavko Marijo Roš, s katero že več let delata skupaj, si pomagata pri delu, kadar je katera od njiju na tesnem s časom.

"Naše gostinske enote imajo precejšen izkupiček, sploh v primerjavi z obrati drugih gostinskih podjetij v Titovem Velenju," je še ponosno dodala.

Nadalje sva se pogovarjali še o vsem mogočem; vsak dan večjih življenjskih stroškov, o Vidinem sinu in hčerki, času pred dvajsetimi leti, ko je porodniški dopust trajal samo dva meseca in pol, pa še o drugih stvareh - tudi o jutranjem vstajanju in prihajanju na delo. Vida se namreč lahko pohvali tudi s tem, da je v vseh letih svoje zaposlitve samo enkrat malo zamudila na delo, in še to zato, ker se je budilka 'zaspala'.

Draga Lipuš

Srečko TRPIČ

Poskus portreta povprečnega delavca našega kombinata

"Poskusiti ni greh," je rekla zelena kobila in brnila v vod kot oglje črne barve.

Sanjala je svinja o koruzi nad praznim koritom in ob vsakem šumu zakrutila.

Mavričast petelin je začopatil sprenevedasto kuro in jo zajahal, da je od pričakovanja kar zamižala.

A pustimo živalske zgodbe! Poskus, za katerega gre, se tiče našega Srečka, počeznega šaleškega 'trudbenika', kakor bi še lahko označili povprečnega delavca našega kombinata, mar ne?

Tudi, ko je govor o njem, je treba omeniti zeleno barvo. Pa ne kot tudi njemu nepovšečno. Kajti zelena je njegova najljubša barva. Vendar ne blešča vo zelena, ki bi vlekla že na modro. Skladno z njegovo povprečnostjo cika na mehko rumeno. Pač dovolj daleč proč od skrivnostne vijoličaste in ne preblizu grozljive skrajno rdeče, da se ne bi izneveril svoji počeznosti!

Njegove želje glede hrane so enako previdne. Ne sanja kar o nekakšni mami, kakor je za lačno svinjo pletel koruze. Samo da ima polno črevo in naredi še dolg požirek grenko-sladkastega piva za rig po nasitjenju, pa je potešen.

Ne krop ne voda je prav tako ob izlivu ženine golote. "Je pa res, da d'nar pa r't je treba skr't", pomodruje, kadar jo po naključju vidi, kako se vsa roznata od tople kopeli naga kobaca čez rob banje v kopalnici. Še potem, ko je že v tanki rdečkasti spalni srajci in hiti semtertja po stanovanju pripravljat vse potrebno za čez noč in za jutraj prihodnji dan, premlevala v mislih to o denarju in (goli) riti. Včasih celo tako vztrajno, da mu znenada živo stopijo pred oči njeni polni joški, razkošna oblost njenih bokov in zadnjice in sploh cel napeti lok njenega

mesnatega telesa, ki ga je prej videl tam ob robu kopalne kadi in ga zdaj spravlja v skušnjavo. Res spravi pa ga - zvestega, kakor je svoji sredinski naravi - seveda ne. Odločitev o b' ali ne b', kadar že obvisi med njima, prepuusti ženi.

Razumljivo je, da takšnega, kakršen je v tej svoji pritlehni naturi, ne mika nič izjemnega tudi v višjih plasteh človeškega življenja in biti. Vročekrvneže in prenapeteže, s katerimi se vsak dan srečuje, bodisi med delavnikom ali zunaj njega, zavrača z besedami: "Kaj se zaganjate in norite? Vsem, tudi 'njim', bo nazadnje trava 'z riti rasla!'"

Pa ne, da bi ga zaradi tega lahko šтели med tihe vode; tudi pritajenost mu je tuja.

Skratka, drži se zlate sredine in zlata sredina njega.

Dvakrat zato lahko stavite brez strahu, da boste novce zgubili, da bo pogorel vsak, ki bi ga skušal pregovoriti, da bi povedal kaj o sebi za javnost. Sploh pa ga ni, ki bi ga pripravil, da bi povedal svoje mišljenje o čemerkoli pred ljudmi, ki so mu bolj ali manj tuji.

Novinarjev, denimo, se zavoljo takšne svoje čudi izogiba kot vrag križa. Vseh - posebno pa tistih od čisto delavskega tiska!

Nekje je nekdo razglabljal, ali ni morda že od vsega začetka značajska poteza povprečnega domorodca v celem tem našem prepišnem prostoru na južni strani Alp ta strah pred tem, da bi razkrival svojo osebo, čustva in misli bolj ali manj tujim ljudem.

Kdo bi vedel! Mogoče je v tem razglabljanju veliko resnice. Možno je, da iz te resnice izvira tudi povprečnost našega Srečka v vsem. Torej v bistvu iz nekega strahu. Strahu, da - o katerem odrasli otrokom pokroviteljsko pravimo: "Sredi je votel, okrog kraja ga pa nič ni!"

Uredništvo - rb

PAJKOVA MREŽA

Gori, zanj v gori,
da si ujame obed,
pajek v kotu čepi
in prede svojo past.

Ženske so na polju, v korenju.

"Kaj bo za večerjo?!" jih vse skrbi.

"Jaz bom dala še praščem,
jaz pojdem še na vrt, potem pa kuha."
In vse hitijo.

Slavica dela kot čistilka,

Tanja je v pisarni in Helena za trakom.

"Kaj bo za kosilo?!" se jim mudi.

"Domov je treba priti pred otroki,
pred možmi,
pa toliko likanja, perilo bo morda
obesil 'on',
avtobusi pa zamujaajo."

Ljubica in draga moja, tvoje nežne prsi!
"Zajtrk si bo pripravil sam," sanjarijo,
ko jih gladijo, ko se jim vdajajo,
že pozno v noč, preden krenejo na delo.
"Danes se mu je pa tako mudilo,
da si še zajtrka ni privoščil!"

Marjan Lipičnik

ODŠLI SO V POKOJ

Mihael PROSENJAK,
upokojen 31. maja

Rojen je bil 12. februarja 1938 v Velenju. Poročen z Marijo, rojeno Lešnik.

Od 22. decembra 1960 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo

zaradi služenja vojaščine pa od leta 1957.

Leta 1960 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1969 je bil premeščen v službo zavarovanja, takrat še v sestavi rudniškega zunanjega obrata, in delal pri zavarovanju tudi od leta 1978 naprej, ko se je ta dejavnost organizirala v delovni skupnosti REK Zavarovanje.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Bogdan KONTIČ,
upokojen 26. junija

Rojen je bil 14. oktobra 1929 v Čadzevici pri Bosanskem Novem. Poročen s Slavko, rojeno Valenčak.

Od 22. novembra 1960 je neprekinjeno delal

v RLV, s kratko prekinitvijo pa od leta 1955.

Leta 1960 se je zaposlil kot polkvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1970 je bil premeščen v Jamo zahod, avgusta 1974 v rudniške zunanje obrate in še isti mesec nazaj v Jamo zahod, oktobra 1974 zopet v rudniške zunanje obrate in leta 1978 v Zavarovanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za kvalificiranega kopača in leta 1972 še za strelca v metanskih jamah.

Zelo dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Med NOB je bil član mladinske delovne udarne brigade Čadzevica 3.

Sodeloval je tudi na dveh udarniških delovnih akcijah širšega pomena.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Muharem ČAUŠEVIĆ,
upokojen 26. junija

Rojen je bil 8. marca 1936 v Bosanskem Novem. Poročen z Dursumo, rojeno Sojić.

Od 13. septembra 1958 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo

zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1954.

Leta 1958 se je zaposlil kot kvalifici-

rani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Klasirnico in leta 1978 v Zavarovanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za visoko kvalificiranega rudarskega delavca - strelca v metanskih jamah.

Veliko je delal tudi pri udarniški izgradnji Velenja in bil dejaven tudi v samoupravnih organih in sindikatu.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in pohvale za udarniško delo.

Roman FELICIJAN,
upokojen 10. avgusta

Rojen je bil 29. januarja 1938 v Šembricu pri Velenju.

Od 20. oktobra 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani ključav-

ničar pri jamski mehanizaciji v Jami vzhod. Leta 1971 je bil premeščen k jamski mehanizaciji v Jami zahod in leta 1975 v nanovo ustanovljeno temeljno organizacijo RLV Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1966 je opravil strokovni izpit za ključavničarja za montažo in dežurstvo pri odkopih in pripravah v jami.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton POTOČNIK,
upokojen 12. avgusta

Rojen je bil 31. oktobra 1936 v Breznu pri Slovenskih Konjicah. Poročen s Terezijo, rojeno Javornik.

Od 23. marca 1961 je neprekinjeno delal v

RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami Preloge. Leta 1963 je bil premeščen v Klasirnico, kjer je delal do upokojitve.

Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Stjepan MURKOVIĆ,
upokojen 31. avgusta

Rojen je bil 4. septembra 1940 v Miklavcu pri Podturnu na Hrvaškem. Poročen z Ireno, rojeno Tanšek.

Od 24. avgusta 1962 je neprekinjeno delal v

RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa od leta 1959.

Leta 1962 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Steber 8 in leta 1981 v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1965 za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi pri udarniški izgradnji Velenja in v samoupravnih organih.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan KUGONIČ,
upokojen 13. septembra

Rojen je bil 27. februarja 1944 v Skornem pri Šoštanju.

Od 2. marca 1978 je neprekinjeno delal kot varnostnik v delovni skupnosti REK Zavarovanje.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in sindikatu.

Jože KRIČEJ,
upokojen 15. septembra

Rojen je bil 14. aprila 1939 v Gornjem Doliču pri Mislinji. Poročen z Julijo, rojeno Tekavčič.

Od 1. januarja 1963 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani zidar v rudniškem delu bivše delovne organizacije RŠC Velenje, sedaj RLV-Izobraževanje, kjer je delal do upokojitve.

Opravil je tudi izpit za inštruktorja rudarskega praktičnega pouka.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože KOLENC,
upokojen 16. septembra

Rojen je bil 27. septembra 1939 v Kavčah pri Velenju. Poročen s Hedviko, rojeno Ocepek.

Od 27. julija 1961 je neprekinjeno delal v

RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa od leta 1956.

Leta 1961 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1968 je bil premeščen v Jamo vzhod, leta 1975 v Jamsko mehanizacijo in transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 za kvalificiranega kopača, poleg teh dveh izpitov pa še izpit za delo z eksplozivom in izpit za strojnika jamske viseče tračne proge.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda dela s srebrnim vencem.

Ivan AVBERŠEK,
upokojen 1. oktobra

Rojen je bil 2. julija 1939 v Lopatniku pri Velenju. Poročen s Cecilijo, rojeno Klinc.

Od 13. februarja 1962 je neprekinjeno delal v

RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa od leta 1958.

Leta 1962 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo Škale in leta 1985 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1965 za kvalificiranega kopača.

Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Martin GRABNER,
upokojen 8. oktobra

Rojen je bil 15. oktobra 1938 v Paki pri Velenju. Poročen z Marijo, rojeno Žerdoner. Od 15. avgusta 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v

Jami vzhod. Marca 1975 je bil premeščen v Jamo Škale, decembra 1975 v Jamo vzhod in leta 1976 v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Vesna ŠMERGUT

ŠPORT, KULTURA, REKREACIJA

Naše letošnje delavske športne igre

TEKMOVANJE V KEGLJANJU.

Ta mesec v prvem in še malo v drugem tednu se je na našem letošnjem delavskem tekmovanju v kegljanju pomerilo 15 moških in 10 ženskih ekip. Vse to tekmovanje je bilo dobro organizirano, potekalo pa je na kegljišču šoštanjskih termoelektrarn. In kje drugje bi naši delavci lahko odigrali svoje letošnje tekmovanje v kegljanju - in kegljali sploh - če bi iznenada "odpovedalo" to, zdaj edino kegljišče v naši dolini? ... Res je vprašanje, kje, če bi ga zaprli tako kot so pred približno šestimi leti zaprli kegljišče v obratu

nekateri pa so celo besni, da z njim še vedno ni nič.

Ko smo se med tokratnim tekmovanjem naših delavcev in delavcev v kegljanju, v TE Šoštanj, pogovarjali z dvema udeležencema tekmovanja, o tem problemu, smo slišali še tole!

Franc KRAMER, zaposlen
v TOZD RLV Zunanja dejavnost:

"Lani nam je uspelo izpeljati naše

JUGOBANKA

JUGOBANKA. Ime, ki vam najbrž ni znano. Saj JUGOBANKA je ena vodilnih bank v Jugoslaviji, s trdnimi poslovnimi stiki z večino svetovnih bank in široko razvejeno mrežo poslovnih enot po vsej Jugoslaviji. Njenim enotam se je 30. junija letos pridružila EKSPOZITURA v Titovem Velenju.

Zaradi velikega zanimanja delavcev Rudarsko-elektroenergetskega kombinata za prejemanje osebnih dohodkov prek ekspoziture Jugobanke TITOVO VELENJE bomo do 1. 1. 1988 s strokovnimi službami Rudarsko-elektroenergetskega kombinata uredili vse potrebno za prenos izplačil osebnih dohodkov nanjo za vse delavce v kombinatu, ki so zainteresirani za to.

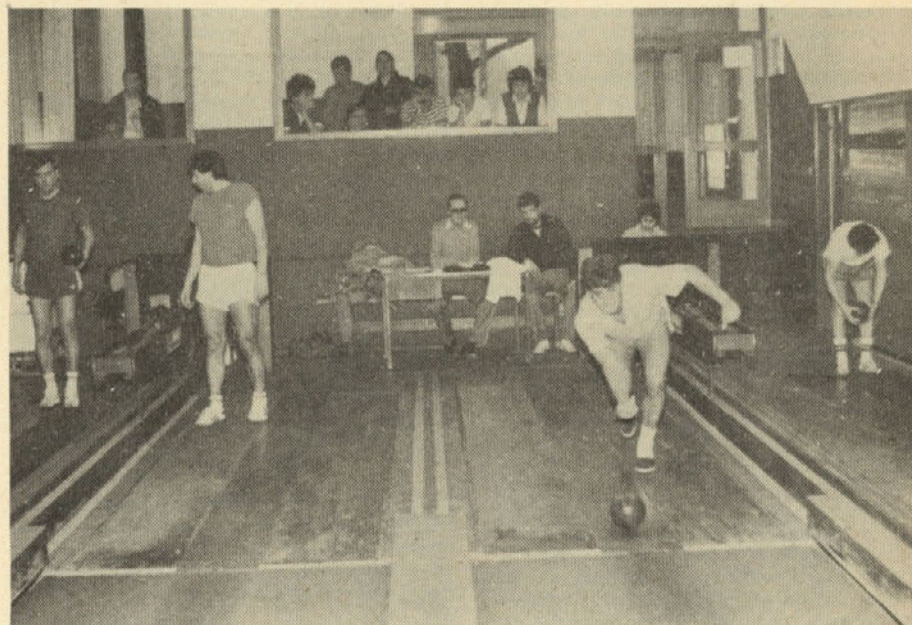
Osebnih dohodkov prek ekspoziture Jugobanke TITOVO VELENJE boste lahko prejemali na hranilno knjižico ali tekoči račun.

Sploh si lahko pri nas uredite vse vrste bančnih poslov v zvezi s hranilnimi knjižicami in tekočimi računi. Plačujete lahko stalne mesečne obveznosti, si uredite različne načine dinarskega in deviznega varčevanja, vodenje žiro računov, vse vrste kreditov.

Pa četudi potrebujete le bančni strokovni nasvet o čemer koli ali pojasnilo, kako bi si poenostavili vaše denarno poslovanje - obiščite nas v Kersnikovi 1, v pritličju, ekspozituri Jugobanke TITOVO VELENJE. Na voljo smo vam vsak delavnik od 7. do 18. ure - le v soboto samo do 12. ure. Pokličete nas lahko tudi prek telefonov 855-915, 854-164, 856-480.

Samo obrnite se na nas - in skupaj bomo poiskali za vas najbolj ugodno rešitev, kajti pri nas se ravnamo po geslu, da je posel zares dobro opravljen, kadar sta zadovoljna oba, ki ga skleneta, in da je dokaz dobrega dela prijazen nasmeh pri ljudeh.

Srečno!

In kje drugje bi naši delavci kegljali, če bi iznenada "odpovedalo" to, zdaj edino kegljišče v naši dolini?

družbene prehrane ob Kidričevi cesti v Titovem Velenju, s katerim gospodari naša delovna skupnost Družbeni standard! Res je potem to kegljišče za kratek čas bilo za silo usposobljeno za igranje, a sedaj že dolgo spet počiva! Odgovori na vprašanja: zakaj to kegljišče ne obratuje?, kdo je za to odgovoren?, kdaj bo zopet mogoče na njem kegljati? - so zaviti v debel plašč molka odgovornih zanj.

Tudi na nedavnem sestanku predstavnikov kegljačev v naši dolini o tem problemu - udeležili so se ga tudi vneti pobudniki za ponovno usposobitev tega kegljišča Štefan Meršak, Jože Hribernik, Slavko Hudarin, Teo Šehić, Ivo Blekač in Jože Mirtič - ni bilo o vsej stvari nič dorečenega. Kaže, da vroče želje okrog 1 200 delavcev našega kombinata - saj tolikšno število jih je vseh med nami za ponovno ureditev tega kegljišča - nič ne zaležejo. Nič ne zaleže niti, da je marsikdo nad vsem v zvezi s tem kegljiščem že razočaran,

delavsko tekmovanje v kegljanju na kegljišču v obratu družbene prehrane našega kombinata, prej pa že nekaj let nismo kegljali na njem. Menim, da to kegljišče ne obratuje zato, ker je tako všeč nekaterim v Družbenem standardu.

Družbenemu standardu je bilo to kegljišče dano v upravljanje zastoj, sedaj pa je videti, da ga bo moral vzdrževati nekdo drug. Ni prav, da takšnega športnega objekta ne uporabljamo. V sklopu njega je tudi bife, ki pa zato, ker ne obratuje kegljišče, tudi nima pravega pomena.

Delavci RLV in drugih OZD našega kombinata smo se v samoupravnih organih in sindikatu - tudi v komisiji REK za šport in rekreacijo - že velikokrat zanimali in pritoževali, zakaj tega kegljišča ne moremo uporabljati, a nič ne pomaga, nič se ne premakne z mrtve točke. Nekateri so nam na naših sestankih zagotavljali, da je treba v kegljišču za njegovo ponovno usposobitev prenoviti le pod...

IZ JUGOSLOVANSKEGA
ČASOPISJA ŽE PRED LETI

Dobro je, dokler imamo blato; se vsaj vidi, kam vodijo sledi./Koprive, Novi Sad/

Tudi na nedavnem sestanku predstavnikov kegljačev v naši dolini o problemu neusposobljenosti kegljišča, s katerim gospodari naša delovna skupnost Družbeni standard, ni bilo o vsej stvari nič dorečnega.

V RLV je na stotine delavcev, ki bi radi kegljali, a če hočejo sedaj prosto popoldne preživeti s prijatelji ali družino na kegljišču, se morajo odpeljati na Dobrno ali v Mozirje, kajti šoštanjsko kegljišče je že z redno rekreacijo delavcev iz OZD v naši dolini in s sindikalnimi tekmovanji v kegljanju preveč zasedeno.

Jaz na srečo možnost za kegljanje imam, ker kegljam v prvi ekipi šoštanjskega Partizana, ki tekmuje v prvi regijski kegljaški ligi."

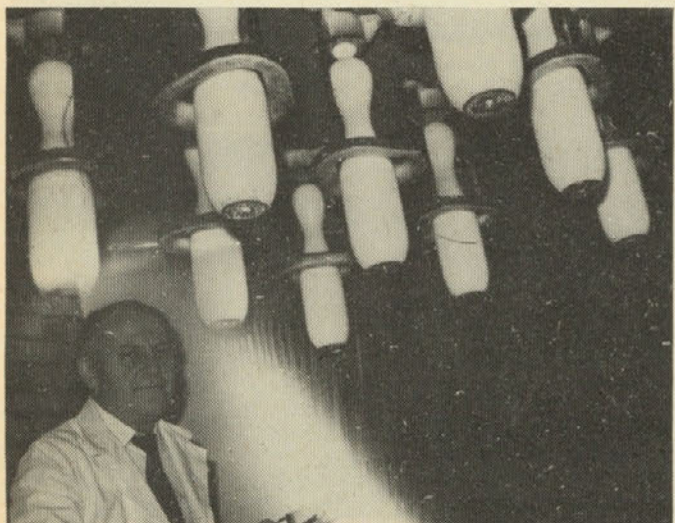
Franc KRAMER in Ivan ŽNIDAR

Ivan ŽNIDAR, zaposlen
v TOZD TE Šoštanj II:

"Kegljam od leta 1979, in to dvakrat, trikrat na teden.

V TE Šoštanj sem vodja moške in ženske kegljaške ekipe, sem pa tudi član šoštanjskega kegljaškega kluba Partizan.

Kegljanje je primerna rekreacija tako za moške kot za ženske različnih starosti, zato ni prav, da imamo v Šaleški dolini samo eno

Vrh glave jih imam - teh vaših kegljev in kegljišča!

kegljišče.

Kegljišče v Šoštanju je primerno urejeno in vzdrževano, a kar bolj se, kdaj se bo na njem kaj pokvarilo, ker je dan za dnevno nenehno zasedeno. Vsi, ki bi radi kegljali na njem, niti ne pridejo na vrsto. Vem, da je v obratu družbene prehrane REK ob Kidričevi cesti v Titovem Velenju še eno kegljišče, ki pa ima 'zaklenjena vrata'. Nikakor nisem zadovoljen, da to kegljišče ne obratuje, saj kolikor vem, za to ni nobenega tehtnega vzroka. Če pa bo to kegljišče kdaj vendarle še obratovalo, bomo lahko tudi v naši dolini organizirali občinsko kegljaško ligo, kar si marsikdo med nami, ki smo vneti za kegljanje, zelo želi."

Uvrstitve ekip na našem
letošnjem tekmovanju v kegljanju

Uvrstitve moških ekip

1. TE Šoštanj, 2. Jamska mehanizacija, 3. DSSS RLV in DSSS REK, 4. Izobraževanje, 5. Zunanja dejavnost, 6. Upokojeanci REK, 7. Priprave, 8. Družbeni standard, 9. Klasirnica, 10. ESO, 11. Zračenje, 12. Jamski transport, 13. Jamske gradnje, 14. Kopalnica, 15. Sipak

Uvrstitve ženskih ekip

1. TE Šoštanj, 2. Sipak, 3. DSSS RLV in DSSS REK

Prvih deset kegljačev

1. Džemal Glavič, Zračenje - 458 kegljev, 2. Stane Tinauer, TE Šoštanj - 454, 3. Franc Kramer, Zunanja dejavnost - 447, 4. Janko Špindler, Klasirnica - 413, 5. Sredoje Jovanović, Izobraževanje - 411, 6. Siniša Jovanović, Izobraževanje - 410, 7. Martin Rajšter, TE Šoštanj - 409, 8. Vlado Berke, Sipak - 407, 9. Slavko Hudarin, upokojenec REK - 406, 10. Stane Ferarič, Sipak - 402

Prvih deset kegljavk

1. Rezka Verbič, TE Šoštanj - 408, 2. Majda Pirš-Krajnc, TE Šoštanj - 384, 3. Cilka Vlahovič, TE Šoštanj - 377, 4. Ema Hrčič, TE Šoštanj - 351, 5. Renata Zupančič, DSSS RLV in DSSS REK - 287, 6. Betka Žižmond, Sipak - 240, 7. Manica Berdnik, Sipak - 229, 8. Majda Kadliček, Sipak-199, 9. Biserka Kelc, DSSS RLV in DSSS REK - 195, 10. Irena Avbreht, Sipak - 147

Draga Lipuš

ŠE O ENEM KEGLJANJU

Srečanje kegljaških ekip delovnih invalidov
Kovinoplastike v Ložu, Ruš, ESO ter RLV
v nedeljo, 15. novembra, na kegljišču v TE Šoštanj

Za uvod nekaj o krajih,
iz katerih so prišli kegljači gostje!

Loška dolina je gосто naseljena. Vasi se ne drže samo obrobja, postavljene so v gručah ali vrstah ob cestah in umaknjene nad strugo potokov. Po imenu se vidi, da je najstarejši Stari trg, kjer je bila prafara. Toda v srednjem veku je bil imenitnejši Lož, ker je bil v stranski dolinici ob vznožju hriba z gradom bolj zavarovan pred sovražnimi napadi. V 15. stoletju je dobil mestne pravice...

Loška dolina je imela v tem stoletju že dvakrat svojo republiko - prvič po prvi svetovni vojni, drugo leta 1942... Spomladi leta 1942 je partizanska vojska pregnala Italijane in uvedla ljudsko oblast, ta je začela izvajati agrarno reformo, a je delovala samo do velike italijanske ofenzive, med katero so se okupatorji strahovito maščevali nad zavednim prebivalstvom. Lož so popolnoma požgali, mnogo ljudi pobili, druge pa odgnali v internacijo. Na trpljenje, ki ga je tedaj prestala Loška dolina, opominja mogočen spomenik na vrhu Ulake nad Starim trgovom...

Lož je sedaj obnovljen in ima podjetje "Kovinoplastiko"...

Ob vznožju Pohorja stoje industrijske Ruše. Izkopane žare so pokazale, da je bilo tod že ilirsko naselje. Iz časov Rimljanov so našli ostanke templja boga Mitre. Pred stoletji so Ruše pokazale velike odlike s tem, da so imele od leta 1645 dalje gimnazijo, ki je obstajala 113 let, do leta 1758, ko so jezuiti odprli takšno šolo v Mariboru. Gojenci so na prostem uprizarjali "ruške dijaške igre"...

V prejšnjem stoletju so Ruše dobile tovarno vžgalice, to so leta 1930 opustili. Leta 1918 so zgradili zaradi bližine falske elektrar-

ne in ugodne železniške zveze tovarno dušika, ki proizvaja predvsem karbid, umetna gnojila, elektrokorund in ferokrom...

Ruše imajo tudi Tovarno kovanih izdelkov "Jeklo"...

Vzeto iz brošure Franceta Planine
Slovenija in njeni kraji, ki je izšla
leta 1963 pri Prešernovi družbi

Iz pomenkov s tremi kegljaji
iz Kovinoplastike med tekmovanjem

Jože POJE, vzdrževalec viličarjev v Kovinoplastiki: Naše podjetje je delovna organizacija z več temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo skupnih služb. Vseh delavcev nas je v podjetju okrog 1 700, invalidov pa 90.

Glavni naši izdelki so okovja za stavbno pohištvo, pomivalna korita, podstrešna okna in plastični izdelki - največ za ljubljansko tovarno zdravil Lek, veliko pa naredimo tudi magnetofonskih kaset... Počakajte malo! Skočil bom po dve v avto in vam ju dal za spomin...

Posluje naša delovna organizacija dobro. Izgub sploh ne poznamo. Povprečni mesečni osebni dohodek je pri nas okrog 30 milijonov starih dinarjev, lahko pa bi bil še večji, če ne bi prišlo do vladne intervencije pri razporejanju čistega dohodka.

Motor našega dobrega poslovanja so dobri delavci; več kot polovica nas je kvalificiranih delavcev oziroma delavcev s strokovno izobrazbo od 4. stopnje naprej.

Zelo močan naš obrat je orodjarna. V njej izdelamo veliko orodja in drobnih kovinskih izdelkov; tudi za izvoz v ZRN.

Marjan ŠRAJ, zaposlen v skladišču dokončanih izdelkov Kovinoplastike: Največji domači odjemalci naših izdelkov pa so Marlea v Mariboru, Merkur v Kranju, predelovalna industrija v Bački Topoli pa EKO tu pri vas in Titan v Kamniku. Že Jože pa je povedal, da plastičnih izdelkov naredimo največ za Lek v Ljubljani.

Zanima vas, zaradi česa sem jaz invalid? Vratna vretenca imam zraščena; 6 mesecev sem bil na invalidskem vozičku po tistem, ko me je okvara naenkrat celega ohromila... 20 let sem že delal, ko se je to zgodilo. Čez noč me je prišlo; delo dopoldne sem prejel moral podlajšati za 4 ure še v popoldanski izmeni - zjutraj naslednji dan pa sem bil do pasu hrom. Obolal pa sem zaradi dela na prepihu; kar naprej smo pri našem delu morali z električnim vozičkom voziti ven-noter in z leti so prehladi naredili svoje.

Zdaj moram vsako leto oditi na zdravstveni "remont" v Čatež.

Sem letnik 1945, poročen, žena je zaposlena - tudi v Kovinoplastiki, imava dva otroka, hčerki - starejša obiskuje pedagoško gimnazijo, mlajša pa je stara 14 let in je torej še osnovnošolka.

Skupaj z nami živi še mama, očeta pa je vzela vojna - leta 1945 je enostavno izgnil.

Stanujemo v svoji hiši, na vasi. Spadamo v cerkniško občino, ki šteje okrog 25 000 prebivalcev. Močni podjetji v naši občini sta še Brest in Gozdno gospodarstvo. Zadnja leta je v občini tudi vedno več male obrti. Imamo tudi kmetijsko zadrugo, o dejavnosti katere pa raje ne bi govoril, saj v glavnem le sode, ko so polni, pobira.

Janez RIGLER, zaposlen v skladišču surovin Kovinoplastike: Glavni naši osnovni materiali so hladno valjani in toplo valjani kovinski trakovi, orodna in druga jekla.

Sem mirnodobsko vojni invalid. Eksplozija bombe me je naredila za invalida.

Sem letnik 1941 in z Bloške police, kjer tudi zdaj živim. Svojo hišo imamo, nekaj malega zemlje, žena tudi dela v Kovinoplastiki.

Invalidi Kovinoplastike imamo svoj aktiv, ki je eden od aktivov občinskega društva invalidov Cerknica.

Jože POJE: Vseh delovnih invalidov v cerkniški občini je okrog 450. Naš aktiv invalidov pa je po aktivnosti zelo močan. Povezani smo tudi z aktivni in društvi invalidov izven Notranjske; kar precej na primer z ravnimi in novogoriškimi delovnimi invalidi, zdaj pa bomo bolj navezovali stike še z invalidi pri vas in v Rušah. Invalidi športniki v Sloveniji se sicer vsi dobro poznamo prek naših rednih republiških prvenstvenih tekmovanj v celi vrsti športnih panog. Na ta način smo prišli v stik tudi za organizacijo tegale našega današnjega srečanja.

Naš aktiv invalidov ima izredno dobre odnose s sindikalno organizacijo v podjetju. Od nje dobi denar za vso svojo dejavnost in avtomobile za prevoz na razna srečanja in prireditve delovnih invalidov.

Sploh lahko rečem, da se v Kovinoplastiki vsi med sabo dobro razumemo in uspešno sodelujemo. Ni nikakršne mržnje ne med administrativnimi in proizvodnimi delavci ne med direktorji, vodstvenimi delavci in drugimi delavci... Prepričan sem, da bi tudi direktor cele naše delovne organizacije priskočil vsakemu delavcu v njej na pomoč, če bi po naključju prišel mimo in videl, da se sam brez uspeha z nečim muči; na primer, da hoče kaj težkega prestaviti ali dvigniti.

Dobro imamo organizirane tudi zборе delavcev in poprejšnje sestanke po delovnih skupinah.

Imamo tudi svoje glasilo, ki izide vsaka dva meseca, pa sistem obveščanja po zvočnikih, prek katerega lahko poskušamo tudi radijske oddaje in kasetne posnetke, in to kar med delom, ker imamo celotno tovarno urejeno zares sodobno.

Organizacija letovanja?

Organiziramo jih v več krajih, ob morju in zdraviliščih; tudi v avtomobilskih prikolih, in to za aktivne delavce podjetja in upoko-jence.

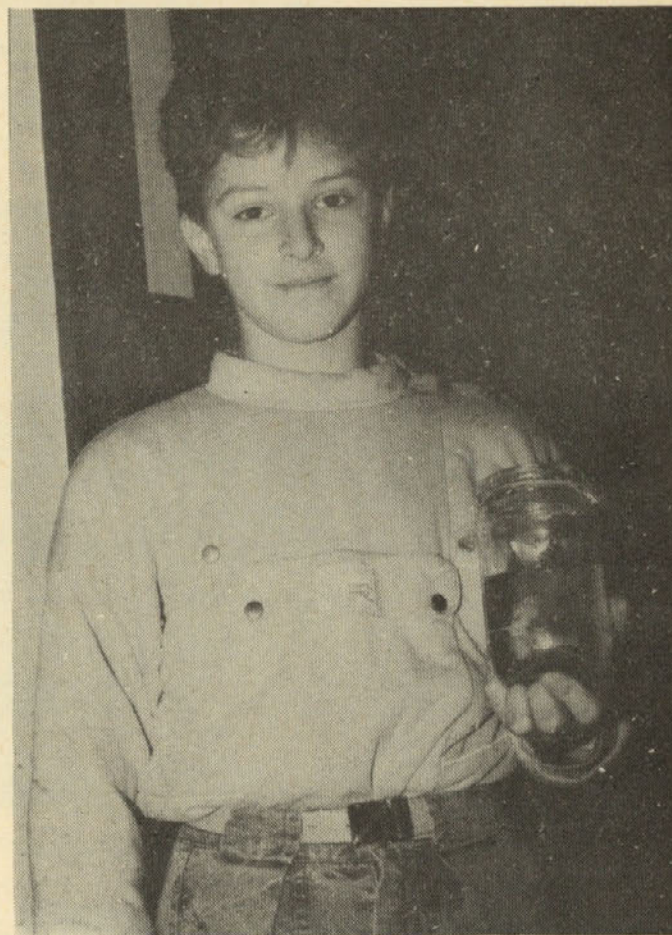
Stanovanjska izgradnja za delavce?

Izvajamo jo predvsem s kreditiranjem izgradnje zasebnih hiš. Kar se tiče izgradnje za naše potrebe nasploh, pa je zdaj v središču našega zanimanja izgradnja nove hale za galvansko obdelavo, ki pa je že tudi v zadnji fazi.

Delitev osebnih dohodkov?

Kegljaska ekipa iz Kovinoplastike v Ložu (na Notranjskem); prvi trije od leve proti desni: Marjan Šraj, Jože Poje in Janez Rigler - člani te ekipe, s katerimi smo se pogovarjali za naše glasilo.

Sebastijan - sinko člana kegljaške ekipe RLV Franca Hribernika - z darilom gostov iz Loža v rokah: trema živimi človeškimi ribicami v vodi znotraj kozarca!

Malo pred začetkom tekmovanja; na desni strani ekipa Ruš, na levi ekipa ESO in v sredini ekipa RLV

Zmagala je ekipa RLV.

Za vse delavce tudi pri nas ni urejena po osebni uspešnosti pri delu, ker mislimo, da se tudi splašalo ne bi.

Skrb sindikata za delavce?

Kar je možno prek njega dosežemo; organiziramo si tudi preskrbo z ozimnico, pomagamo našim delavcem, ki zaidejo v materialne težave - tudi upokojenim; vsako leto ob 29. novembru naše upokojene delavce tudi pogostimo in vsak dobi še knjižno darilo.

Tehle nekaj besed nam je za naše glasilo povedal tudi kapetan ruske ekipe Vinko RAŽANC, sicer delavec tovarne Jeklo v Rušah:

"Podjetje Jeklo je enovita delovna organizacija. Vseh delavcev nas je v njem okrog 420, naš proizvodni program pa vključuje bazensko tehniko - izdelavo opreme za različne baze, industrijsko pralno tehniko - izdelujemo tudi kompletne avtomobilске pralnice, sekirni program, otopno kovanje - izdelavo raznovrstnih odkovkov, izdelavo kosilnih grebenov za vse vrste kosilnic in dezinfekcijsko tehniko.

Zdaj smo veliko investirali v našo novo tovarno, v kateri že tudi delamo. Jaz sem skladiščnik orodja za celo delovno organizacijo; za vsa orodja - od 'brusilke' do najmanjšega svedra - 0,8.

Tudi mi imamo svoj aktiv invalidov, tule pa smo danes iz različnih ruških podjetij, in to kot že stari znanci in rivali velenjskih tegljačev..."

Izid srečanja; sklenili so ga pri "Janezu" v Lajšah

1. RLV - 981 podrtih kegljev, 2. ESO - 949, 3. Ruše - 933, 4. KOVINOPLASTIKA Lož - 854

Uredništvo

Ob 200-letnici rojstva Vuka Stefanovića Karadžića

Sedmega in osmega tega meseca - ob 200. obletnici rojstva reformatorja srbskega jezika in pravopisa Vuka Stefanovića Karadžića (rojen je bil 8. novembra) - smo se literati drugih narodov in narodnosti, ki živimo v SR Sloveniji, pogledali spominu tega velikega in pomembnega človeka.

Med tem našim, že 9. srečanjem - organizirala ga je Zveza kulturnih organizacij Ravne na Koroškem - smo si poleg pomembnejših kul-

turnih spomenikov na Ravnah in v Mežici ogledali tudi ravenško študijsko knjižnico.

V dneh našega srečanja je bila v ravenški študijski knjižnici prirejena bogata razstava Vukovih del. O njej je naš strokovni voditelj Sreten Vujković, - po poklicu je profesor filozofije, doma pa je iz Banja Luke - dejal:

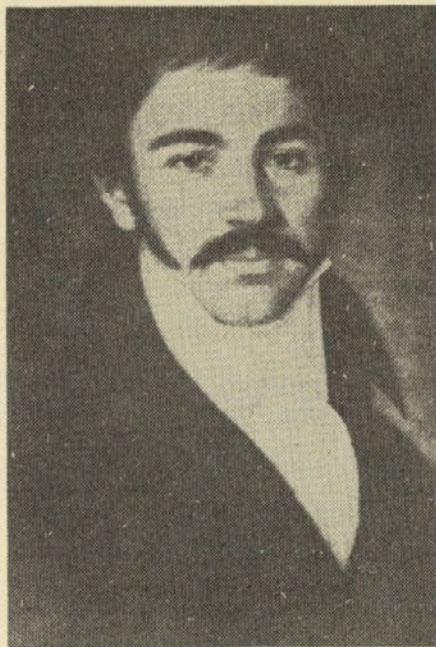
"Tako obilne razstave o Vuku, kot je ta, tudi v naših krajih že dolgo nisem videl!"

V teh dneh, ko je o Vuku mogoče slišati in brati kar precej, smo tudi mi imeli lepo priložnost, da spoznamo veliko Vukovo delo - posebno iz predavanja našega strokovnega voditelja profesorja Vujkovića.

Prve besede njegovega predavanja so bile:

"Vukovi starši so bili zelo nesrečni, saj jim je, preden se jim je rodil Vuk, umrlo petero otrok. Zavoljo tega so tudi nanovo rojenemu sinu, da bi ostal živ ter bil 'krepak in odporen proti hudim boleznim kakor planinski vuk' (volk), dali ime Vuk."

Praznovanje je pač vedno bilo živo v ljudstvu in tudi danes je, pa čeprav samo zato, da bi se stvari boljše iztekle. Vendar kar je za nas danes praznovanje, so bili za stare narode miti in mitologije (najbolj znana je grška mitologija) in prav zaradi tega razloga je veliki nemški jezikoslovec in pesnik Jakob Grimm ob prvem sre-

Vuk Stefanović KARADŽIĆ

čanju z Vukom vzkliknil: "Pozdravljena bodi srbska mitologija!"

Vuk Stefanović Karadžić je bil rojen v Tršiču, nedaleč od Loznice v Srbiji, ki je takrat bila pod Turki in ni imela šol.

V Srbiji se je naučil pisati in v času prve srbske vstaje je prišel v Srem in Hrvatsko, kjer je občasno obiskoval takratne redne šole (gimnazijo, višjo šolo, veliko šolo) in bil deležen tudi privatnega pouka nemškega in latinskega jezika. Toda kljub temu je to šolanje bilo kratkotrajno in neredno, tako da lahko trdimo, da je Vuk bil samouk.

Po zlomu prve srbske vstaje leta 1813 je prišel Vuk na Dunaj. To bivanje na Dunaju je bilo zelo pomembno za Vukovo znanstveno delo. Med njim je namreč spoznal Jerneja Kopitarja in druge slovanske filologe ter se navzel vsepšobnega slovanskega navdušenja za preučevanje ljudskega in utemeljevanje knjižnega jezika. Prav pri jezikoslovcu in etnologu Jerneju Kopitarju, piscu prve slovanske znanstvene slovnice (1808 - 1809), je Vuk našel veliko in neprecenljivo pomoč in se z vso verno lotil težkega in nevarnega dela za svoj materni jezik.

Karadžić je petdeset let znanstveno delal, vseskozi z zavestjo, kako potrebno in pomembno je njegovo delo. Boril se je z zelo močnimi nasprotniki, tudi kar sovražniki dela, v katerega se je zagrizel: knezom Milošem Obrenovićem,

metropolitom Stratimirovićem, advokatom Hadžićem. Pogosto je bil bolan in je sploh živel zelo siromašno. Toda za svoje znanstveno delo je po smrti bil deležen vse hvaležnosti in nešteti priznanj poznejših rodov.

Vuk je večinoma živel na Dunaju. Z njega je resda pogosto odptoval, da bi zbral material za svoje znanstveno delo ali si poiskal materialno in moralno pomoč zanj, vendar se je vedno znova na Dunaj vrnil.

Njegovo skrajno zelo utrujenost in siromašno življenje v prestolnici avstrijske monarhije sta mu pozneje olajšali dve mali, toda stalni pokojnini, ki si ju je pridobil kot zaslužen znanstveni delavec.

Dvakrat je poskusil, da bi delal in živel v domovini, a zaman, ker v Srbiji zanj zaradi odkritega sovražstva in ostrega nasprotovanja kneza Miloša ni bilo obstanka.

Karadžićeva dela

Mala prstonarodna slavenosrbska pjesmarica (Mala ljudska slovanosrbska pesmarica) - 1814, Pismenica srbskega jezika po govoru prostoga naroda (Slovnica srbskega jezika po govoru preprostega ljudstva) - 1814, Narodna srbska pjesmarica (Ljudska srbska pesmarica) - 1815.

V njegovih prvih pjesmaricah so lirске in epske ljudske pesmi.

Zraven prve zbirke pesmi je Vuk izdal prva pravila in slovnico srbskega ljudskega jezika (1814).

Že na začetku svoje dejavnosti se je boril zoper slovanosrbski jezik, saj je to bil za ljudstvo neprimeren jezik, ker je v njem vladala velika izrazna in pravopisna anarhija.

Vuk se je držal načela: piši, kakor govoriš! Poenostavil je srbsko abecedo. Od 46 znakov je pustil le 30 črk. Leta 1818 je izdal Srpski rječnik (Srbski besednjak, s 26 270 besedami in z latinskimi in nemškimi obrazložitvami; zraven je bila tudi mala srbska slovnica), potem Danico za godinu 1826 sa Žitijem Hajduk-Veljka Petrovića (Danico za leto 1826 z življenjepisom hajduka Veljka Petrovića), Danico za godinu 1827, v kateri je bil tudi Ogled srpskoga bukvara (Zgled srbskega abecednika) in še Geografičesko-statističko opisanje Srbije.

Globoko v ljudstvu so ostala in pognala korenine tudi njegova dela Miloš Obrenović, Osobita gradnja za srpsku istoriju našeg vremena (Posebno gradivo za srbsko zgodovino našega časa), Narodne srpske pesme (Dunaj, 1833), Pismo knjazu Milošu (Pismo knezu Milošu), Narodne srpske poslovice i druge različne kao one u običaj uzete reči (Ljudski srbski pregovori in druge različne in v navado prevzete besede), Montenegro und Montenegriner (Črna gora in Črnogorci) - 1837, Srpske narodne pesme (1845 in 1846), prevod Novog zavjeta (prevod Nove zaveze), Kovčez i običaji Srba sva tri zakona (Mali kovčeh in navade Srbov vseh treh zakonov), Srpski rječnik (druga, razširjena izdaja, s 47 427 besedami) - 1852, Srpske narodne pripovetke (1853); to delo je njegova hčer Mina prevedla v nemški jezik (leta 1854), s predgovorom Jakoba Grima.

Od trinaestih otrok jih je Vuku ostalo samo dvoje: sin Dimitrij in hči Vilhelmina-Mina, ki ga je edina preživela. Kakor njegovi starši torej tudi on ni imel sreče z otroki in je znal čemerren povedati:

"Zdi se mi, da bodo od vseh mojih otrok ostala samo moja književna dela."

Vukovo delo ni bilo samo jezikoslovno. Zanimal se je tudi za tedaj sodobno zgodovino. To kažejo njegova dela Miloš Obrenović knez Srbije (1828), Praviljstvujući Sovjet Serbskij (1860 - v času Karadžića) in Srpske narodne pjesme (četrti knjiga - Dunaj, 1826 - zadnje Vukovo delo v njegovem plodnem življenju).

Vuk S. Karadžić je bil vsestranski kulturni delavec: zbiral in izdal je ljudsko poezijo, preučeval življenje ljudi in običaje, bil je utemeljitelj vede o srbskem jeziku, reformator pravopisa in pisec tedanje sodobne srbske zgodovine.

Po njegovi smrti (leta 1864 na Dunaju) so poleg drugih našli še vrsto njegovih del, ki mu jih ni uspelo dokončati za izdajo; to so Igre - ljudski pregovori, uganke in množica šaljev, pesniških, filozofskih ter izkušnjskih pregovorov, ki temeljijo predvsem na življenju in so vrhunci ljudskega modrovanja in koncentracije razumske energije ljudskega spomina.

Josip Bačić, DSSS ESO

Nagradna križanka za dan republike

				DAJATVAM PODVRŽE- NI KMETJE (vared, volajo)	VNETJE UŠESA	ŽENSKO IME (množ.) (... Sves)	FLUOR	RIMSKI PESNIK (roj. L. 43 pred)	PRVOVRST- KO VINO	Talovadni Klub						
			UDOBJE, EMOTNA BLAGINJA													
			ČEŠKO MOŠKO IME			DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE										
			KRATICA ITA- LIJANSKE DENARNE ENOTE NEM. DENAR			Ivan Fjodorov		SKRAJŠ. MOŠKO IME								
Sestavlil in narisal: LoM	BALEŠKA METROPO- LA	MASE, VELI- KE KOLIČINE REDKEJŠE MOŠ. IME					NEVRNjen DENAR Aleksand. Kandolatt				REFORMI- RAN BENE- DIKTINEC (po samostojni CISTE RIJAH)	ŠPANSKI SPOLNIK	RADIJ			
TIRANSTVO								SLOVENSKI NAR. HEROJ (Ljuba ...)								
IZBRISAN VPISEK								KONJEVA SAMICA								
POSTOPEK TISKANJA												OČE	ORIENTAL. GOSTIŠČE S PRENOČIŠ- ČI			
POLJSKA MEJNA REKA																
KITOV "ZOB"					VRSTA PERUNIKE											
VELIKE PTICE UJEDE																
RIMSKA 5		ORANJE PRIŽIGALEC LUNT														
LJUBKOVA NO IME ZA ELVIRO																
													Josip Stritar			
													AMERIŠKA IZEVNA DRŽAVA			
													LOČENE ŽIDOVŠKE ČETRTE			
													VELIKO ALŽIRSKO MESTO			
												VINKOVCI	Anton Aškerc			
SIFILIS				ČASOVNA VPRASILA- NICA	Anton Ingolič	SOVJETS- KA IZEVA	OTOK V VELIKIM ANTILIH JEZERO NA FILIPINIH									
AVSTRJSKI SMUČAR (Hans ...)												ŠPORTNI KLUB V CELOVCU	DAIMAT. ŽENSKO IME			
MEDNAROD- NA AVTOMO- BILNA OZNA- KA ZA: Nemško, Italijano in Anglijo				OBLIKOVANJE (fonetično)												
				OGLJIK												
VAJEN PR- GRAMBENI ARTIKEL (proizvod perunice)					AMPER	SKRAJŠ. SRBSKO MOŠ. IME										
DALJŠE DOBE				DOMAČA PRITRDI- NICA		ROMUNSKA DENARNA ENOTA						GLEJ (lat.)				

SLOVARČEK ZA POMOČ PRI REŠEVANJU • JAMAJKA - otok v Velikih Antilih in država, ki spada v britansko zvezo držav Commonwealth • ODRA - poljska mejna reka, dolga 861 km • ORAN - drugo največje alžirsko mesto, s 400 000 prebivalcev • OVID - starorimski pesnik, rojen leta 43 pred našim štetjem • TAAL - jezero na Filipinih, na otoku Luzon

Rešitve s svojim točnim naslovom pošljite v uredništvo Rudarja-Informatorja do 18. decembra. Izmed pravih rešitev bomo tri izžrebali in nagradili s knjigami, vrednimi okrog 4 500, 3 000 in 1 500 dinarjev. /Uredniški odbor/

Prijetno praznujte!

Srečno!